

17.01.2018

Ärende/17

§ 17

Den av ledamoten Reetta Vanhanen väckta motionen om främjande av avgiftsfria preventivmedel för ungdomar under 25 år

HEL 2017-007557 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Reetta Vanhanen väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret till motionen att i Helsingfors utreds möjligheten till effektivare samarbete mellan sektorerna i sexualfostran för ungdomar som en del av den större helheten med stöd inför vuxenlivet. (Seija Muurinen)

Behandling

Ledamoten Mika Ebeling understödd av ledamoten Mauri Venemies föreslog att stadsfullmäktige skulle återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning utgående från att Helsingfors i fortsättningen inom de gränser som lagen medger avstår från handlingar som leder till att människoliv avslutas.

Under diskussionen om återremiss framställdes ett annat förslag om återremiss:

Ledamoten Terhi Koulumies understödd av ledamoten Tapio Kelemetti föreslog att stadsfullmäktige skulle återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning utgående från att det ska beaktas att sexuella förhållanden nuförtiden inte alltid begränsas till fasta parförhållanden. Förebyggandet av oönskade graviditeter kan därför inte alltid utgöra huvudperspektivet till främjandet av den sexuella och reproduktiva hälsan hos ungdomar. Sexuellt överförda sjukdomar ska förebyggas med minst lika stor prioritet.

Det är motiverat att i första hand främja det mål som anges i motionen så att ungdomar under 25 år i större utsträckning än i nuläget erbjuds gratis kondomer, sexualupplysningen effektiviseras och utbudet av att testa könssjukdomar görs mångsidigare. I preventivmedelsrådgivningen ska det beaktas att hormonala preventivmedel inte skyddar mot könssjukdomar, utan det enda effektiva sättet att hindra sådana är att använda kondom. Ungdomar ska dessutom informeras om andra än

hormonala preventivmedel som medför skadliga och också allvarliga bieffekter för en del av användarna.

Jämställdhet mellan könen ska beaktas i främjandet av den sexuella och reproduktiva hälsan hos ungdomar. Att hormonala preventivmedel framhävs ger ungdomar en alldeles felaktig uppfattning om att förhindrande av graviditet i intima förhållanden är på kvinnans ansvar. Preventivmedelstjänsterna ska riktas till alla ungdomar oberoende av kön. Det är viktigt att rätten till förhindrande av graviditet och till sexuell hälsa förverkligas utgående från vars och ens egna utgångspunkter och önskemål.

5 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Försättning

NEJ-förslag: Stadsfullmäktige återremitterar ärendet för ny beredning utgående från att Helsingfors i försättningen inom de gränser som lagen medger avstår från handlingar som leder till att människoliv avslutas.

Ja-röster: 75

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Petra Malin, Otto Meri, Silvia Modig, Abdirahim Mohamed, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Seija Murinen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Johanna Nuorteva, Mia Nygård, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Osmo Soinivaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 2

Mika Ebeling, Mauri Venemies

Blanka: 5

Pia Kopra, Kauko Koskinen, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Juhani Strandén

Frånvarande: 3

Katju Aro, Wille Rydman, Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige beslutade fortsätta behandlingen av ärendet.

6 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Försättning

NEJ-förslag: Svaret till motionen återremitteras för ny beredning utgående från att det ska beaktas att sexuella förhållanden nuförtiden inte alltid begränsas till fasta parförhållanden. Förebyggandet av oönskade graviditeter kan därför inte alltid utgöra huvudperspektivet till främjandet av den sexuella och reproduktiva hälsan hos ungdomar. Sexuellt överförda sjukdomar ska förebyggas med minst lika stor prioritet. Det är motiverat att i första hand främja det mål som anges i motionen så att ungdomar under 25 år i större utsträckning än i nuläget erbjuds gratis kondomer, sexualupplysningen effektiviseras och utbudet av att testa könssjukdomar görs mångsidigare. I preventivmedelsrådgivningen ska det beaktas att hormonala preventivmedel inte skyddar mot könssjukdomar, utan det enda effektiva sättet att hindra sådana är att använda kondom. Ungdomar ska dessutom informeras om andra än hormonala preventivmedel som medför skadliga och också allvarliga biefekter för en del av användarna. Jämställdhet mellan könen ska beaktas i främjandet av den sexuella och reproduktiva hälsan hos ungdomar. Att hormonala preventivmedel framhävs ger ungdomar en alldeles felaktig uppfattning om att förhindrande av graviditet i intima förhållanden är på kvinnans ansvar. Preventivmedelstjänsterna ska riktas till alla ungdomar oberoende av kön. Det är viktigt att rätten till förhindrande av graviditet och till sexuell hälsa förverkligas utgående från vars och ens egna utgångspunkter och önskemål.

Ja-röster: 67

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Petra Malin, Otto Meri, Silvia Modig, Abdirahim Mohamed, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Seija Mu-

17.01.2018

urinen, Björn Månsson, Johanna Nuorteva, Mia Nygård, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 13

Mika Ebeling, Nuutti Hyttinen, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Terhi Koulumies, Jussi Niinistö, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Petrus Pennanen, Mari Rantanen, Wille Rydman, Juhani Strandén, Mauri Venemies

Blanka: 3

Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Ulla-Marja Urho

Frånvarande: 2

Katju Aro, Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige beslutade fortsätta behandlingen av ärendet.

Under diskussionen framställdes ett tredje förslag om återremiss:

Ledamoten Mari Rantanen understödd av ledamoten Juhani Strandén att stadsfullmäktige skulle återremittera ärendet till stadsstyrelsen för ny beredning utgående från att Helsingfors ska erbjuda avgiftsfria preventivmedel såsom hittills. Helsingfors satsar på att erbjuda avgiftsfria preventivmedel i första hand till dem som är under 20 år och till kvinnor i riskgrupper med missbruksproblem eller andra problem när det gäller att kontrollera sitt liv. Helsingfors satsar i främsta rummet på utdelning av kondomer och eftersträvar effektivare preventivrådgivning och information med anknytning till sexualhälsan.

7 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Fortsättning

NEJ-förslag: Motionssvaret återremitteras för ny beredning utgående från att Helsingfors ska erbjuda avgiftsfria preventivmedel såsom hittills. Helsingfors satsar på att erbjuda avgiftsfria preventivmedel i första hand till dem som är under 20 år och till kvinnor i riskgrupper med missbruksproblem eller andra problem när det gäller att kontrollera sitt liv. Helsingfors satsar i främsta rummet på utdelning av kondomer och eftersträvar effektivare preventivrådgivning och information med anknytning till sexualhälsan.

Ja-röster: 72

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Ville Jalovaara, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Petra Malin, Otto Meri, Silvia Modig, Abdurahim Mohamed, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Seija Muurinen, Björn Månsson, Johanna Nuorteva, Mia Nygård, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 11

Mika Ebeling, Nuutti Hyttinen, Pia Kopra, Terhi Koulumies, Jussi Niinistö, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Mari Rantanen, Wille Rydman, Juhani Strandén, Mauri Venemies

Frånvarande: 2

Katju Aro, Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige beslutade fortsätta behandlingen av ärendet.

Ledamoten Seija Muurinen understödd av ledamoten Daniel Sazonov föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret till motionen att i Helsingfors utreds möjligheten till effektivare samarbete mellan sektorerna i sexualfostran för ungdomar som en del av den större helheten med stöd inför vuxenlivet.

Ledamoten Otto Meri understödd av ledamoten Tapio Klemetti föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret till motionen att det utreds om det är möjligt att årligen till den berörda nämnden ge en rapport över vad det kostar att erbjuda avgiftsfria preventivmedel i större utsträckning och hur användningen av preventivmedel förändras.

17.01.2018

Ledamoten Mirita Saxberg understödd av ledamoten Mia Nygård föreslog följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av motionssvaret att Helsingfors följer hur sådana preventivmedel som är under utveckling för män finns att tillgå i Finland och utreder möjligheterna att ta med dem i urvalet av avgiftsfria preventivmedel.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

Hemställningsklämmarna togs särskilt upp till omröstning.

8 omröstningen

Ledamoten Seija Muurinens hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret till motionen att i Helsingfors utreds möjligheten till effektivare samarbete mellan sektorerna i sexualfostran för ungdomar som en del av den större helheten med stöd inför vuxenlivet.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 78

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Maija Anttila, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Mia Haglund, Juha Hakola, Atte Harjanne, Joel Harkimo, Eero Heinälouma, Eveliina Heinälouma, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Nuutti Hyttinen, Kati Juva, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Petra Malin, Otto Meri, Silvia Modig, Abdirahim Mohamed, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Seija Muurinen, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Mia Nygård, Maria Ohisalo, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Mari Rantanen, Tuomas Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Satu Silvo, Juhani Strandén, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Blanka: 4

Jasmin Hamid, Hannu Oskala, Osmo Soininvaara, Ilkka Taipale

17.01.2018

Ärende/17

Frånvarande: 3

Katju Aro, Ville Jalovaara, Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Seija Muurinen's förslag till hemställningskläm.

9 omröstningen

Ledamoten Otto Meris förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av svaret till motionen att det utreds om det är möjligt att årligen till den berörda nämnden ge en rapport över vad det kostar att erbjuda avgiftsfria preventivmedel i större utsträckning och hur användningen av preventivmedel förändras.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 36

Maija Anttila, Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Mika Ebeling, Joel Harkimo, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Nutti Hyttinen, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Pia Kopra, Kauko Koskinen, Heimo Laaksonen, Otto Meri, Silvia Modig, Seija Muurinen, Jussi Niinistö, Alekski Niskanen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Mari Rantanen, Risto Rautava, Wille Rydman, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Ulla-Marja Urho, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies

Nej-röster: 5

Eva Biaudet, Laura Finne-Elonen, Sami Muttillainen, Björn Månsson, Ilkka Taipale

Blanka: 41

Zahra Abdulla, Alviina Alametsä, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mia Haglund, Juha Hakola, Jasmin Hamid, Atte Harjanne, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Petra Malin, Abdirahim Mohamed, Elina Moisiö, Johanna Nuorteva, Maria Ohisalo, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Satu Silvo, Osmo Soininvaara, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Pilvi Torsti, Reetta Vanhanen, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Frånvarande: 3

Katju Aro, Ville Jalovaara, Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Otto Meris förslag till hemställningskläm.

10 omröstningen

Ledamoten Mirita Saxbergs hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av motionssvaret att Helsingfors följer hur sådana preventivmedel som är under utveckling för män finns att tillgå i Finland och utreder möjligheterna att ta med dem i urvalet av avgiftsfria preventivmedel.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 40

Alviina Alametsä, Ted Apter, Pentti Arajärvi, Harry Bogomoloff, Mia Haglund, Juha Hakola, Atte Harjanne, Eero Heinäluoma, Eveliina Heinäluoma, Nuutti Hyttinen, Jukka Järvinen, Atte Kaleva, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Petra Malin, Otto Meri, Sami Muttalainen, Seija Muurinen, Alekski Niskanen, Mia Nygård, Maria Ohisalo, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala, Petrus Pennanen, Mari Rantanen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Mirita Saxberg, Daniel Sazonov, Juhani Strandén, Leo Stranius, Ilkka Taipale, Reetta Vanhanen, Juhana Vartiainen, Mauri Venemies, Anna Vuorjoki

Blanka: 41

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Jasmin Hamid, Joel Harkimo, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Kati Juva, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Tuuli Koussa, Silvia Modig, Abdirahim Mohamed, Elina Moisio, Björn Månsson, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Johanna Nuorteva, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Satu Silvo, Osmo Soininvaara, Johanna Sydänmaa, Pilvi Torsti, Ulla-Marja Urho, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Ozan Yanar

Frånvarande: 4

Katju Aro, Ville Jalovaara, Wille Rydman, Thomas Wallgren

Stadsfullmäktige godkände inte ledamoten Mirita Saxbergs förslag till hemställningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184

17.01.2018

Ärende/17

marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Reetta Vanhanen och 45 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden utreder vilka konsekvenser det skulle medföra för hälsa och välfärd att erbjuda avgiftsfria preventivmedel för ungdomar under 25 år.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att kommunen som en del av främjandet av hälsa och välfärd enligt 2 kap. 13 § 2 mom. i hälso- och sjukvårdslagen ska se till att de som bor i kommunen har tillgång till preventivmedelsrådgivning och annan service som främjar den sexuella och reproduktiva hälsan.

Konsekvenser för hälsa och välfärd

Under de senaste fem åren har antalet aborter bland ungdomar under 24 år minskat med 23 procent i hela landet. I Helsingfors har antalet aborter minskat med 22 procent under de senaste fem åren, i Esbo med 25 procent och i Vanda med 40 procent. Trots denna gynnsamma utveckling ökar antalet personer som tidigare gjort abort. Dessutom görs cirka 10 procent av aborterna av kvinnor som fött barn under samma eller föregående år. Ett effektivt skydd mot graviditet är viktigt efter en abort eller förlossning. Dessutom är det kostnadseffektivt.

Antalet könssjukdomssmittor (klamydia, syfilis, gonorré) hos helsingforsare under 25 år har minskat med 6,5 procent under de senaste fem åren (1 142 smittofall under 2012 och 1 068 smittofall under 2016). Under 2012 konstaterades 1 103 smittofall av klamydia hos helsingforsare under 25 år medan 1 037 fall konstaterades under 2016.

Enligt omfattande internationella och även finländska undersökningar sparar avgiftsfria preventivmedel kostnader. Särskilt s.k. långtidsverkande preventivmedel (p-stavar, spiraler) är bland de mest kostnadseffektiva. Hos dem som använder korttidsverkande preventivmedel är risken för oplanerad graviditet tiofaldig jämfört med risken hos dem som använder långtidsverkande metoder, även om preventivmedlen skulle vara avgiftsfria. I åldersgruppen 15–24 år förklaras oplanerade graviditeter i över 80 procent av fallen med felaktig användning.

Kostnader för preventivmedel och aborter

Under 2016 bodde 40 468 kvinnor i åldern 15–24 år i Helsingfors och 498 aborter utfördes i denna åldersgrupp. Priset för en abort är 565 euro i HNS. Dessutom uppgår mottagnings- och laboratoriekostnaderna inom primärvården till ca 365 euro. De totala kostnaderna för att avbryta graviditeter uppgår till 459 000 euro om året.

Enligt uppskattning är hälften av kvinnorna i åldern 15–24 år sexuellt aktiva. Kostnaderna för preventivpiller beräknas uppgå till ca 50 euro/person årligen. Enligt en omfattande undersökning förbinder sig enbart 40–50 procent av användarna att använda avgiftsfria preventivpiller. Således skulle kostnaderna för att erbjuda personer i åldern 15–24 år avgiftsfria preventivpiller uppgå till ca 506 000 euro med 10 000 användare. Genom typisk användning blir ca 9 procent av användarna av preventivpiller gravida årligen. Man kan alltså anta att det görs 227 stycken färre aborter årligen för användare av preventivpiller. På så sätt minskar det fakturerade värdet av aborter inom kommunen med uppskattningsvis 210 000 euro.

I Helsingfors erbjuds de första preventivpillren (startpaket för tre månader), den första spiralen och den första p-staven avgiftsfritt. Avgiftsfria kondomer erbjuds vid skol- och studenthälsovården, vid preventivmedelsrådgivningen, under uppståden samt i viss mån vid ungdomsgårdarna och under olika kampanjer med syfte att främja hälsan. Vid behov får ungdomarna avgiftsfria akutpreventivmedel från skol- och studenthälsovården.

Helsingfors stad har från och med 2007 bjudit på de första långtidsverkande preventivmedlen för kvinnor i alla åldrar. Anskaffningspriset för långtidsverkande preventivmedel, det vill säga hormonspiraler eller p-stavar är ca 100 euro/styck och eftersom kostnaden delas på 4–7 år blir den årliga kostnaden i genomsnitt 20 euro. Under 2016 skaffade social- och hälsovårdsväsendet långtidsverkande preventivmedel för 358 460 euro till sina verksamhetsställen (2 974 spiraler och 540 p-stavar).

Om alla kvinnor i Helsingfors i åldern 15–24 i behov av skydd mot graviditet skulle använda avgiftsfria långtidsverkande preventivmedel skulle kostnaderna uppgå till ca 405 000 euro per år. Om ca 80 procent skulle använda långtidsverkande preventivmedel skulle 400 färre aborter göras i åldersgruppen och 367 000 euro i kostnader skulle sparas.

Avgiftsfria preventivpiller är till sin kostnad likartade som de långtidsverkande metoderna men mindre effektiva på att skydda mot graviditet. Den yngre åldersgruppen som består av personer i åldern 15–19 förbinder sig i mindre skala än vuxna till att använda korttidsverkande preventivmedel. Av de 14 043 kvinnorna i åldersgruppen 15–19 är uppskattningsvis 3 500 sexuellt aktiva och skulle använda preventivpiller långvarigt. På årsnivå skulle kostnaderna uppgå till 176 000 euro. Antalet aborter skulle minska och ca 23 600 euro i kostnader skulle sparas.

Under de senaste åren har det i Helsingfors reserverats ca 45 000 avgiftsfria kondomer för utdelning. Anskaffningspriset för kondomerna är 0,12 euro per styck. En kondom per vecka för 20 000 användare skulle kosta 124 000 euro om året.

Det är motiverat att främja det i motionen föreslagna målet främst på så sätt att spiraler eller p-stavar erbjuds som långtidsverkande preventivmedel för ungdomar under 25 år. Att erbjuda p-ringar verkar däremot inte vara kostnadseffektivt med tanke på p-ringarnas högre pris och på grund av att det inte finns bevis för att unga i högre grad skulle förbinda sig till att använda p-ringar än andra preventivmedel. Om det trots det finns intresse för att inom ramen för social- och hälsovårdssektorns anslag utöka utbudet även till p-ringar kan social- och hälsovårdsnämnden fatta beslut om detta i samband med godkännandet av användningsplanen.

Eftergranskningen efter en abort är en naturlig tidpunkt att erbjuda långvarigt skydd mot graviditet. För att utveckla preventivmedelsrådgivningen för klienterna inom missbrukarvården är det nödvändigt att ordna nya samarbetsformer.

Den centraliserade preventivmedelsrådgivningen omfattar särskilt introduktion av långtidsverkande preventivmedel. I det nya hälso- och välfärdscentret i Fiskehamnen ska resurser användas till detta. Att påbörja användandet av korttidsverkande preventivmedel fungerar väl i läroanstalter på andra stadiet, på hälsostationer och i samband med eftergranskningen i mödrarådgivningen.

Social- och hälsovårdsnämnden anser det viktigt att staden ökar rådgivningstjänsterna och kommunikationen gällande sexualhälsa samt utdelningen av avgiftsfria kondomer i samarbete med sektorerna. Dessutom har nämnden förutsatt att en utredning och jämförelse ska utföras

mellan den sexuella och reproduktiva hälsan hos ungdomar i åldern 20–25 år under perioden 2016–2018 och kostnaderna för preventivmedel och aborter i samma åldersgrupp under samma period.

Stadsstyrelsen anser att det i motionen föreslagna främjandet av avgiftsfria preventivmedel för ungdomar under 25 år kan genomföras inom ramen för de anslag som stadsfullmäktige godkänt i budgetarna.

Stadsstyrelsen fastställer för sin del social- och hälsovårdsnämndens riktlinjer gällande avgiftsfria preventivmedel:

- Spiraler eller p-stavar erbjuds alltid avgiftsfritt för ungdomar under 25 år.
- Preventivpiller och p-ringar erbjuds för ett års tid avgiftsfritt för ungdomar under 25 år.
- Genom sektorernas samarbete ökar Helsingfors stad tydligt både sin rådgivning om att förebygga könssjukdomar och om sexualhälsa, och sin avgiftsfria utdelning av kondomer på preventivmedelsrådgivningar, i skolor och vid ungdomsgårdar.
- I produktionen av preventivmedelstjänster ökas och fortsätts samarbetet med hälsostationer, skol- och studerandehälsovården, mödrarrådgivningen, den centraliserade preventivrådgivningen och andra aktörer inom Helsingfors stad, såsom skolor och ungdomsgårdar.
- I enlighet med Vandamodellen börjar Helsingfors stad erbjuda avgiftsfria spiraler eller p-stavar efter aborter och för klienterna inom missbrukarvården.
- Rätten till preventivmedel och sexualhälsa förverkligas utifrån var och ens egna utgångspunkter och önsknings och preventivmedelstjänsterna riktas till alla unga oberoende av kön.
- Social- och hälsovårdssektorn utreder och lämnar rapporter till nämnden angående användningen av avgiftsfria preventivmedel hos ungdomar under 20 och 25 år, angående antalet aborter och könssjukdomar under 2017 och 2018 samt angående kostnaderna för de avgiftsfria preventivmedlen. Sektorn jämför dessutom siffrorna med motsvarande siffror från 2016.
- Kommunikationen om avgiftsfria preventivmedel effektiviseras i de olika kanalerna.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

17.01.2018

Ärende/17

1 Valtuutettu Reetta Vanhasen aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Stadsfullmäktige 29.11.2017 § 450

HEL 2017-007557 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet till stadsfullmäktiges sammanträde 17.1.2018.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 20.11.2017 § 1068

HEL 2017-007557 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Reetta Vanhasen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

20.11.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Terhi Koulumies:

Lisätään perusteluiden Terveys- ja hyvinvointivaikutukset -kohdan loppuun uusi kappale:

"Kaupungin palveluvalikoimaa suunniteltaessa on muistettava, että sukupuolisuhteet eivät nykyään aina rajoitu vakiintuneisiin parisuhteisiin. Ei-toivottujen raskauksien torjuminen ei voi siten olla päänäkökulma nuorten seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämässä. Ehkäisyneu-

---

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

vonnassa on otettava huomioon, että hormonaaliset ehkäisymenetelmät eivät suojaa sukupuolitaudeilta, joiden torjunnassa ainoa tehokas ehkäisymenetelmä on kondomin käyttäminen."

Korvataan Raskauden ehkäisyn ja -keskeytysten kustannukset -kohdan 8 kappale seuraavasti:

"Ei-toivotut raskaudet eivät ole ainoa ennaltaehkäistävä seikka alle 25-vuotiaiden nuorten seksuaaliterveydessä, vaan vähintään yhtä suurella painopisteellä tulee torjua sukupuoliteitse leviäviä tauteja. Niiden pitkäaikaiset terveyshaitat voivat olla vakavia. Käypä hoito -suositusten mukaan seksitauteja ehkäistään parhaiten kondomilla. Aloitteessa esitettyä tavoitetta onkin perusteltua edistää ensisijaisesti siten, että alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan nykyistä enemmän maksuttomia kondomeja.

Sukupuolten välinen tasa-arvo on huomioitava edistettäessä nuorten lisääntymis- ja seksuaaliterveyttä. Hormonaalisten ehkäisymenetelmien korostaminen antaa nuorille täysin väärän viestin siitä, että ehkäisy olisi intiimeissä suhteissa naisen vastuulla. Ehkäisy palvelut tulee suunnata kaikille nuorille sukupuolesta riippumatta. On myös tärkeää, että oikeus ehkäisyyn ja seksuaaliterveyteen toteutuu jokaisen omista lähtökohdista ja toiveista käsin. Nuorille on annettava tietoa myös muista kuin hormonaalisista ehkäisymenetelmistä, joilla on osalle käyttäjistä haitallisia ja vakaviakin sivuvaikutuksia.

Sukupuolten tasa-arvo, hormonaalisen ehkäisyn haittavaikutukset ja sukupuolitautilien torjunta ovat vahva peruste sille, että kaupungin on tarjottava alle 25-vuotiaille nuorille ensisijassa maksuttomia kondomeja, tehostettava seksuaalivalistusta ja lisättävä sekä monipuolistettava sukupuolitautilien testauksen tarjontaa."

Korvataan Raskauden ehkäisyn ja -keskeytysten kustannukset -kohdan 10 kappale seuraavasti:

"Keskitetyn ehkäisyneuvonnan palveluissa on huomioitava sukupuolten tasa-arvonäkökulma, hormonaalisen ehkäisyn haittavaikutukset ja sukupuolitautilien torjunta. Kaupungin on tarjottava alle 25-vuotiaille nuorille ensisijassa maksuttomia kondomeja, tehostettava seksuaalivalistusta ja lisättävä sukupuolitautilien testauksen tarjontaa. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseen on tarkoitus käyttää voimavaroja uudessa Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksessa kuten myös toisen asteen oppilaitoksissa, terveysasemilla ja jälkitarkastusten yhteydessä äitiysneuvolassa. Kaupungin on lisättävä myös matalan kynnyksen maksutonta seksuaalineuvontaa tarvittaessa yhteistyökumppanien kanssa."

Korvataan Raskauden ehkäisyn ja -keskeytysten kustannukset -kohdan 11 kappaleen viimeinen lause seuraavasti:

"Lisäksi lautakunta on edellyttänyt, että sosiaali- ja terveystoimi selvittää ja raportoi lautakunnalle alle 20- ja 25-vuotiaiden maksuttomien ehkäisymenetelmien käytön, raskaudenkeskeytyksien ja sukupuolitautilien määrän sekä maksuttomien ehkäisymenetelmien kustannukset niiltä vuosilta, jotka on mahdollista arvioida kaupunkitasolla ennen maakuntaudistuksen voimaatuloa ja vertaa lukuja vuoden 2016 lukuihin."

Kannattaja: Wille Rydman

Vastaehdotus:

Sanna Vesikansa:

Lisätään perusteluiden loppuun:

"Kaupunginhallitus vahvistaa osaltaan sosiaali- ja terveyslautakunnan linjaukset koskien maksutonta ehkäisyä:

- kierukka tai ehkäisykapseli tarjotaan aina alle 25-vuotiaalle maksutta.
- alle 25-vuotiaalle nuorille tarjotaan ehkäisypillerit ja ehkäisyrenkaat vuodeksi maksutta.
- Helsinki lisää selvästi sekä neuvontaa seksitautien ehkäisystä ja seksuaaliterveydestä että kondomien jakelua maksutta ehkäisyneuvoissa, kouluissa ja nuorisotaloilla toimialojen yhteistyöllä.
- ehkäisypalveluiden toteutuksessa yhteistyötä terveysasemien, kouluja opiskeluterveydenhuollon, äitiysneuvolan, keskitetyn ehkäisyneuvonnan sekä Helsingin kaupungin muiden toimijoiden, kuten koulujen ja nuorisotalojen kanssa jatketaan ja lisätään.
- Vantaan mallin mukaisesti Helsinki alkaa tarjota maksuttoman kierukan tai ehkäisykapselin raskaudenkeskeytyksen jälkeen sekä päihdehuollon asiakkaille.
- oikeus ehkäisyyn ja seksuaaliterveyteen toteutuu jokaisen omista lähtökohdista ja toiveista käsin ja että ehkäisypalvelut on suunnattu kaikille nuorille sukupuolesta riippumatta.
- Sosiaali- ja terveystoimi selvittää ja raportoi lautakunnalle alle 20- ja 25-vuotiaiden maksuttomien ehkäisymenetelmien käytön ja raskaudenkeskeytyksien ja sukupuolitautilien määrän vuosilta 2017 ja 2018 sekä maksuttomien ehkäisymenetelmien kustannukset ja vertaa lukuja vuoden 2016 lukuihin.
- viestintää maksuttomasta ehkäisystä tehostetaan eri kanavissa."

Kannattaja: Reetta Vanhanen

17.01.2018

Terhi Koulumiehen ja Sanna Vesikansan vastaehdotuksista äänestettiin vastakkain, jonka jälkeen voittanut ehdotus äänestettiin vastakkain esittelijän ehdotuksen kanssa.

1. äänestys

JAA-ehdotus: Terhi Koulumiehen vastaehdotus

Ei-ehdotus: Sanna Vesikansan vastaehdotus

Jaa-äännet: 6

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Maria Ohisalo, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi tässä äänestyksessä Sanna Vesikansan vastaehdotuksen äänin 6 - 9.

2. äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Sanna Vesikansan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Mika Raatikainen, Wille Rydman, Jan Vapaavuori

Ei-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Veronika Honkasalo, Maria Ohisalo, Marcus Rantala, Nasima Razmyar, Tomi Sevander, Anni Sinnemäki, Reetta Vanhanen, Sanna Vesikansa

Kaupunginhallitus hyväksyi Sanna Vesikansan vastaehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen äänin 6 - 9.

13.11.2017 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 19.09.2017 § 252

HEL 2017-007557 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi valtuutettu Reetta Vanhasen alle 25-vuotiaiden nuorten maksuttoman ehkäisyn edistämistä koskevasta valtuustoaloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan kunnan on järjestettävä alueensa asukkaille ehkäisyneuvontaa ja muita seksuaali- ja lisääntymisterveyttä edistäviä palveluja.

Valtakunnallisen vuoden 2015 kouluterveyskyselyn mukaan koko maan peruskoululaisista oli ollut yhdynnässä 18 prosenttia, lukiolaisista 38 prosenttia ja ammattikoululaisista 60 prosenttia. Kolmasosa nuorista ei käyttänyt mitään ehkäisyä viimeisimmässä yhdynnässään (peruskoululaiset 35 prosenttia, lukiolaiset 33 prosenttia, ammattikoululaiset 33 prosenttia). Ehkäisymenetelmänä kondomi oli yleisin, jota käytti peruskoululaisista 39 prosenttia, lukiolaisista 32 prosenttia ja ammattikoululaisista 28 prosenttia. Hormonaalisen ehkäisyn käyttäjiä oli 17 prosenttia, 32 prosenttia ja 28 prosenttia em. nuorista.

Alle 24-vuotiaiden raskaudenkeskeytykset ovat vähentyneet viimeisen viiden vuoden aikana koko maassa 23 prosenttia. Helsingissä keskeytysten määrä on pienentynyt viimeisen viiden vuoden aikana 22 prosenttia, Espoossa 25 prosenttia ja Vantaalla 40 prosenttia. Tästä suotuisasta kehityksestä huolimatta aiemmin keskeytyksessä olleiden määrä kuitenkin nousee. Lisäksi keskeytyksistä noin 10 prosenttia tehdään samana tai edellisenä vuonna synnyttäneille naisille. Tehokas raskauden ehkäisy niin raskauden keskeytyksen kuin synnytyksen jälkeen on tärkeää ja kustannustehokasta.

Vantaalla tarjotaan alle 20-vuotiaille nuorille yhdeksän kuukauden ehkäisyvalmisteet maksutta. Vantaa tarjoaa myös kaikille ensimmäisen pitkäaikaisen ehkäisyvälineen maksutta. Raskaudenkeskeytyksen jälkeen tarjotaan uusi ilmainen ehkäisyväline. Vantaa on panostanut riskiryhmiin ja tarjoaa heille pitkäaikaisen ehkäisimen kuluitta. Päihderiippuvaisilla ja jo keskeytyksen läpikäyneillä on suurempi riski uuteen raskaudenkeskeytykseen kuin muilla.

Espoossa ensimmäinen kuparikierukka on maksuton kaikenikäisille ehkäisyä tarvitseville naisille, jotka eivät ole aiemmin käyttäneet kuparitari- tai hormonikierukkaa. Alle 20-vuotiaat, jotka eivät ole aiemmin käyttäneet hormonaalista ehkäisyä, saavat maksutta yhdistelmäehkäisytabletteja.

rit, minipillerit tai ehkäisyrenkaan (3–9 kk:n ajaksi) tai hormonikierukan. Yli 20-vuotiaat, jotka eivät ole aiemmin käyttäneet hormonaalista ehkäisyä, saavat maksutta yhdistelmäehkäisytablettit, minipillerit, ehkäisyrenkaan tai ehkäisykapselin 3 kuukauden ajaksi. Synnyttäneet ja 20–24-vuotiaat, jotka eivät ole aiemmin käyttäneet hormonaalista ehkäisyä, voivat valita synnytyksen jälkitarkastuksen yhteydessä maksutta myös hormonikierukan tai ehkäisykapselin.

Helsingissä tarjotaan maksutta ensimmäiset ehkäisytablettit (kolmen kuukauden aloituspakkaus), ensimmäinen kierukka ja ehkäisyimplantit. Maksuttomia kondomeja tarjotaan koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa, ehkäisyneuvonnassa, kutsunnoissa sekä jonkin verran nuorisotaloilla ja erilaisissa terveyden edistämiskampanjoissa. Tarvittaessa nuori saa maksuttoman jälkiehkäisyneuvon koulu- tai opiskeluterveydenhuollosta.

Helsingin alle 25-vuotiaiden sukupuolitartuntojen (klamydia, kuppua ja tippuri) määrät yhteensä ovat vähentyneet viimeisen viiden vuoden aikana 6,5 prosenttia (vuonna 2012 1142 tartuntaa ja vuonna 2016 1068 tartuntaa). Klamydiatartuntoja todettiin helsinkiläisillä alle 25-vuotiailla nuorilla vuonna 2012 1103 ja vuonna 2016 1037, joista naisilla todettujen klamydiatartuntojen osuus on pysynyt viiden vuoden aikana samana, noin 68 prosentissa. Kondomin käytöllä ja vastuullisella seksikäyttäytymisellä ehkäistään seksitauteja. Ei ole kuitenkaan osoitettu, että kondomien maksuton tarjonta lisäisi niiden käyttöä.

Laajojen kansainvälisten ja myös suomalaisten tutkimusten mukaan maksuton ehkäisy säästää kustannuksia. Erityisesti ns. pitkävaikutteiset ehkäisymenetelmät (kapselit, kierukat) ovat kustannustehokkaimpia. Lyhytvaikutteisten menetelmien käyttäjillä suunnittelemtoman raskauden riski on 10-kertainen pitkävaikutteisiin verrattuna, vaikka ehkäisy olisi maksutonta. 15–24-vuotiaiden ryhmässä suunnittelemtoman raskaus selittyy yli 80 prosentissa ehkäisyneuvon käyttövirheellä.

Raskauden ehkäisyneuvon ja -keskeytysten kustannukset

Helsingissä asui vuonna 2016 40 468 15–24-vuotiaista naista. Tässä ikäryhmässä tehtiin vuonna 2016 498 raskaudenkeskeytystä. Raskaudenkeskeytyksen hinta on HUS:ssa 565 euroa. Lisäksi tulevat perusterveydenhuollon vastaanotto- ja laboratoriokustannukset noin 365 euroa. Raskaudenkeskeytysten kokonaiskustannukset vuodessa ovat näin ollen 459 000 euroa.

Arvioidaan, että puolet 15–24-vuotiaista naisista on seksuaalisesti aktiivisia. Vuoden pilleriehkäisyneuvon kustannukset olisivat noin 50 euroa/henkilö. Laajan tutkimuksen mukaan vain 40–50 prosenttia käyttäjistä sitoutuu maksuttomaankaan pilleriehkäisyneuvon. Näin ollen 15–24-vuotiaille tarjottavan maksuttoman pilleriehkäisyneuvon kustannukset kaupungille olisi-

vat 10 000 käyttäjällä laskettuna noin 506 000 euroa. Tyypillisellä käytöllä noin 9 prosenttia ehkäisypillerin käyttäjistä tulee raskaaksi vuoden aikana, joten ehkäisypillerien käyttäjille voidaan olettaa raskaudenkeskeytyksiä tehtävän vuodessa 227 vähemmän, jolloin raskaudenkeskeytysten kuntalaskutusten määrä vähenee arviolta 210 000 euroa.

Helsingin kaupunki on tarjonnut vuodesta 2007 ensimmäiset pitkävaikutteiset ehkäisymenetelmät kaikenikäisille naisille. Käyttäjät ovat voineet valita sekä hormonikierukan että ehkäisykapselit käyttöönsä yhteensä jopa 11 vuoden ajaksi. Pitkävaikutteisen ehkäisimen korkeampi hankintahinta noin 100 euroa/kpl jakautuu 4–7 vuodelle ja vuosikustannus on keskimäärin 20 euroa. Vuonna 2016 Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi hankki toimipisteisiinsä pitkävaikutteisia ehkäisymenetelmiä 358 460 eurolla (2974 kierukkaa, 540 ehkäisykapselia),

Mikäli kaikki 15–24-vuotiaat ehkäisyä tarvitsevat naiset Helsingissä käyttäisivät maksutonta pitkävaikutteisia ehkäisymenetelmiä, olisivat kustannukset vuodessa myös noin 405 000 euroa, mutta paremman ehkäisytehon vuoksi keskeytyksiä ei tehtäisi käyttäjille juuri ollenkaan. Käyttäjistä noin 80 prosenttia käyttää ehkäisymenetelmää pitkäaikaisesti, joten raskaudenkeskeytyksiä tehtäisiin ikäryhmässä jopa 400 vähemmän ja kustannuksia säästyisi 367 000 euroa.

Ehdotettu maksuton pilleriehkäisy on kustannuksiltaan samankaltainen, mutta teholtaan huonompi kuin jo aikaisempien päätösten nojalla kaikenikäisille tarjottava pitkäkestoinen ehkäisy. Nuoremmissa 15–19-vuotiaiden ikäryhmässä lyhytvaikutteinen ehkäisymenetelmä ensimmäisenä ehkäisyvaihtoehtona saattaa olla houkutteleva, mutta sitoutuminen ohjeenmukaiseen käyttöön on heikompaa nuorilla kuin aikuisilla. 15–19-vuotiaiden ikäryhmän 14 043 naisesta arviolta 3 500 on seksuaalisesti aktiivisia ja käyttäisi ehkäisypillereitä pitkäaikaisesti. Vuositasolla kustannukset olisivat 176 000 euroa. Raskaudenkeskeytyksiä tehdään tässä ikäryhmässä 20–24-vuotiaita vähemmän, noin 8/1000 naista vuodessa, ja tyypillisellä käytöllä voidaan olettaa raskaudenkeskeytyksiä tehtävän noin 26 vähemmän. Kustannussäästöä näistä syntyisi noin 23 600 euroa.

Helsingissä on varattu jaettavaksi viime vuosina noin 45 000 maksutonta kondomia vuodessa hankintahinnan ollessa 0,12 euroa kappaleelta. Sosiaali- ja terveystoimen osuus oli noin 90 prosenttia (41 256 kpl). Kondomin hinnan ollessa 0,12 euroa kappaleelta ovat vuosikustannukset 4 951 euroa. Kondomien tarve käyttäjien välillä vaihtelee huomattavasti, eikä ole realistista olettaa kaupungin pystyvän logistisesti tarjoamaan maksuttomia kondomeja kaikille 15–24-vuotiaille. Yksi kondomi viikossa 20 000 käyttäjälle maksaisi vuositasolla 124 000 euroa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että Helsingin nykykäytäntöä tehostetaan seuraavilla tavoilla: kierukka tai ehkäisykapseli tarjotaan aina alle 25-vuotiaalle maksutta. Vantaan mallin mukaisesti Helsinki alkaa tarjota maksuttoman kierukan tai ehkäisykapselin raskaudenkeskeytyksen jälkeen sekä päihdehuollon asiakkaille. Alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan ehkäisytabletit ja ehkäisyrenkaat vuodeksi maksutta. Tämän ikäryhmän pitkävaikutteisten ehkäisy menetelmien aloitus toteutetaan ensisijaisesti keskitetyssä ehkäisyneuvonnassa, jonka toiminta siirtyy helmikuussa 2018 Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksen yhteyteen. Keskitetyn ehkäisyneuvonnan lääkäriresurssi, jota nimitetään edellä mainittuihin ehkäisymuotoihin (kierukka tai ehkäisykapseli) liittyen tarvitaan, lisääntyy nykyisestä yhdestä lääkärin työpanoksesta kahteen, ja myös avustavan henkilökunnan määrää lisätään vastaavasti. Lisäksi Kalasatamassa ehkäisy palveluita pystytään tarjoamaan laajemmalla aukioloajalla. Helsinki lisää selvästi sekä neuvontaa seksitautien ehkäisystä ja seksuaaliterveydestä että kondomien jakelua maksutta ehkäisyneuvoloissa, kouluissa ja nuorisotaloilla toimialojen yhteistyöllä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan mielestä muiden toimialojen rooli on keskeistä, myös ilman sosiaali- ja terveystoimialan koordinaattia tai osallistumista hankintaan ja jakeluun. Kondomeja on tarjolla nuorille säännölliseen käyttöön. Sosiaali- ja terveyslauta pitää tärkeänä, että oikeus ehkäisyyn ja seksuaaliterveyteen toteutuu jokaisen omista lähtökohdista ja toiveista käsin ja että ehkäisy palvelut on suunnattu kaikille nuorille sukupuolesta riippumatta.

Ehkäisy palveluiden toteutuksessa yhteistyötä terveysasemien, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, äitiysneuvolan, keskitetyn ehkäisyneuvonnan sekä Helsingin kaupungin muiden toimijoiden, kuten koulujen ja nuorisotalojen kanssa jatketaan ja lisätään. Viestintää maksuttomasta ehkäisystä tehostetaan eri kanavissa.

Sosiaali- ja terveystoimi selvittää ja raportoi lautakunnalle alle 20- ja 25-vuotiaiden maksuttomien ehkäisy menetelmien käytön ja raskaudenkeskeytyksien ja sukupuolitautien määrän vuosilta 2017 ja 2018 sekä maksuttomien ehkäisy menetelmien kustannukset ja vertaa lukuja vuoden 2016 lukuihin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Tutkimusten mukaan maksuton, erityisesti pitkäaikaisten ehkäisy menetelmien käyttö, on tehokasta suunnittele mattomien raskauksien ehkäisyssä ja niihin liittyvien niin yksilöä kuin terveydenhuoltojärjestelmää koskevan kuormituksen ja kustannusten vähentämisessä. Nuorten, niin naisten kuin miesten, ehkäisyyn käyttöön kuuluu aina seksuaalikasvatus ja -neuvonta sekä turvalliseen sekä vastuulliseen seksikäyttäytymiseen

17.01.2018

Ärende/17

ohjaaminen. Asianmukainen ehkäisymenetelmien käyttö vähentää ei-toivottujen raskauksien ja sukupuolitautien määrää."

Käsittely

19.09.2017 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Puheenjohtaja Sanna Vesikansa: Poistetaan lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia ensimmäinen lause ja lisätään sen tilalle seuraava virke: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että Helsingin nykykäytäntöä tehostetaan seuraavilla tavoilla: kierukka tai ehkäisykapseli tarjotaan aina alle 25-vuotiaalle maksutta."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 2:

Puheenjohtaja Sanna Vesikansa: Lisätään lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia toiseksi lauseeksi: "Vantaan mallin mukaisesti Helsinki alkaa tarjota maksuttoman kierukan tai ehkäisykapselin raskaudenkeskeytyksen jälkeen sekä päihdehuollon asiakkaille."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 2 hyväksyttiin yksimielisesti ilman äänestystä.

Vastaehdotus 3:

Puheenjohtaja Sanna Vesikansa: Lisätään lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia kolmanneksi lauseeksi: "Alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan ehkäisytabletit ja ehkäisyrenkaat vuodeksi maksutta."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 4:

Puheenjohtaja Sanna Vesikansa: Lisätään lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia neljänneksi lauseeksi: "Helsinki lisää selvästi sekä neuvontaa seksitautien ehkäisystä ja seksuaaliterveydestä että kondomien jakelua maksutta ehkäisyneuvoloissa, kouluissa ja nuorisotaloilla toimialojen yhteistyöllä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan mielestä muiden toimialojen rooli on keskeistä, myös ilman sosiaali- ja terveystoimialan koordinoitua tai osallistumista hankintaan ja jakeluun. Kondomeja on tarjolla nuorille säännölliseen käyttöön."

17.01.2018

Kannattaja: Jäsen Seija Muurinen

Vastaehdotus 5:

Jäsen Karita Toijonen: Lausunnon toiseksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisätään seuraava virke: "Helsingissä tarjotaan maksutta yksilölle soveltuva pitkävaikutteinen ehkäisy (kupari- tai hormonikierukka, ehkäisyrengas, ehkäisykapseli tai ehkäisytabletit) kaikille alle 25-vuotiaille ja riskiryhmiin kuuluville, kuten päihteiden käyttäjät."

Kannattaja: Jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 6:

Jäsen Karita Toijonen: Lausunnon toiseksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisätään seuraava virke: "Seksuaaliterveyden edistämiseksi ja ei-toivottujen raskauksien ehkäisemiseksi kondomien ilmaisjakelua ja saatavuutta tehostetaan huomioiden erityisesti nuoret ja riskiryhmiin kuuluvat."

Kannattaja: Jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 7:

Jäsen Katju Aro: Lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia viidenneksi lauseeksi lisätään: "Sosiaali- ja terveyslauta pitää tärkeänä, että oikeus ehkäisyyn ja seksuaaliterveyteen toteutuu jokaisen omista lähtökohdista ja toiveista käsin ja että ehkäisypalvelut on suunnattu kaikille nuorille sukupuolesta riippumatta."

Kannattaja: Jäsen Katriina Juva

Vastaehdotus 8:

Jäsen Seija Muurinen: Lausuntoon lisätään seuraava kohta: "Sosiaali- ja terveystoimi selvittää ja raportoi lautakunnalle alle 20- ja 25-vuotiaiden maksuttomien ehkäisymenetelmien käytön ja raskaudenkeskeytyksien ja sukupuolitautien määrän vuosilta 2017 ja 2018 sekä maksuttomien ehkäisymenetelmien kustannukset ja vertaa lukuja vuoden 2016 lukuihin."

Kannattaja: Jäsen Mari Rantanen

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Vastaehdotus 1 (puheenjohtaja Sanna Vesikansa): Poistetaan lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvin-

17.01.2018

vointivaikutusten arviointia ensimmäinen lause ja lisätään sen tilalle seuraava virke: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että Helsingin nykykäytäntöä tehostetaan seuraavilla tavoilla: kierukka tai ehkäisykapseli tarjotaan aina alle 25-vuotiaalle maksutta."

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 5 (jäsen Karita Toijonen): Lausunnon toiseksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisätään seuraava virke: "Helsingissä tarjotaan maksutta yksilölle soveltuva pitkävaikutteinen ehkäisy (kupari- tai hormonikierukka, ehkäisyrengas, ehkäisykapseli tai ehkäisypillerit) kaikille alle 25-vuotiaille ja riskiryhmiin kuuluville, kuten päihteiden käyttäjät."

Jaa-äännet: 9

Katju Aro, Leo Bergman, Saku Etholen, Maritta Hyvärinen, Katriina Juva, Seija Muurinen, Daniel Sazonov, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Karita Toijonen

Tyhjä: 1

Mari Rantanen

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Sanna Vesikansan vastaehdotuksen äänin 9 - 3 (tyhjää 1).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 1 (puheenjohtaja Sanna Vesikansa): Poistetaan lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia ensimmäinen lause ja lisätään sen tilalle seuraava virke: "Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että Helsingin nykykäytäntöä tehostetaan seuraavilla tavoilla: kierukka tai ehkäisykapseli tarjotaan aina alle 25-vuotiaalle maksutta."

Jaa-äännet: 1

Mari Rantanen

Ei-äännet: 12

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Maritta Hyvärinen, Katriina Juva, Seija Muurinen, Daniel Sazonov, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

17.01.2018

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Sanna Vesikansan vastaehdotuksen äänin 12 - 1.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 3 (puheenjohtaja Sanna Vesikansa): Lisätään lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia kolmanneksi lauseeksi: "Alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan ehkäisytabletit ja ehkäisyrenkaat vuodeksi maksutta."

Jaa-äännet: 4

Leo Bergman, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen, Mari Rantanen

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Katriina Juva, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 1

Daniel Sazonov

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Sanna Vesikansan vastaehdotuksen äänin 8 - 4 (tyhjää 1).

4 äänestys

JAA-ehdotus: Vastaehdotus 4 (puheenjohtaja Sanna Vesikansa): Lisätään lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia neljänneksi lauseeksi: "Helsinki lisää selvästi sekä neuvontaa seksitautien ehkäisystä ja seksuaaliterveydestä että kondomien jakelua maksutta ehkäisyneuvoloissa, kouluissa ja nuorisotaloilla toimialojen yhteistyöllä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan mielestä muiden toimialojen rooli on keskeistä, myös ilman sosiaali- ja terveystoimialan koordinoitua tai osallistumista hankintaan ja jakeluun. Kondomeja on tarjolla nuorille säännölliseen käyttöön."

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 6 (jäsen Karita Toijonen): Lausunnon toiseksi viimeiseen kappaleeseen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia lisätään seuraava virke: "Seksuaaliterveyden edistämiseksi ja ei-toivottujen raskauksien ehkäisemiseksi kondomien ilmaisjakelua ja saatavuutta tehostetaan huomioiden erityisesti nuoret ja riskiryhmiin kuuluvat."

Jaa-äännet: 11

Katju Aro, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Maritta Hyvärinen, Katriina Juva, Seija Muurinen, Mari Rantanen, Daniel Sazonov, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

17.01.2018

Ei-äännet: 2
Tapio Bergholm, Karita Toijonen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Sanna Vesikansan vastaehdotuksen äänin 11 - 2.

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (puheenjohtaja Sanna Vesikansa): Lisätään lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia neljänneksi lauseeksi: "Helsinki lisää selvästi sekä neuvontaa seksitautien ehkäisystä ja seksuaaliterveydestä että kondomien jakelua maksutta ehkäisyneuvoloissa, kouluissa ja nuorisotaloilla toimialojen yhteistyöllä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan mielestä muiden toimialojen rooli on keskeistä, myös ilman sosiaali- ja terveystoimialan koordinoitua tai osallistumista hankintaan ja jakeluun. Kondomeja on tarjolla nuorille säännölliseen käyttöön."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 13

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Et-holen, Maritta Hyvärinen, Katriina Juva, Seija Muurinen, Mari Rantanen, Daniel Sazonov, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi puheenjohtaja Sanna Vesikansan vastaehdotuksen äänin 13 - 0.

6 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 7 (jäsen Katju Aro): Lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia viidenneksi lauseeksi lisätään: "Sosiaali- ja terveyslauta pitää tärkeänä, että oikeus ehkäisyyn ja seksuaaliterveyteen toteutuu jokaisen omista lähtökohdista ja toiveista käsin ja että ehkäisypalvelut on suunnattu kaikille nuorille sukupuolesta riippumatta."

17.01.2018

Ärende/17

Jaa-äännet: 5

Leo Bergman, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen, Mari Rantanen, Daniel Sazonov

Ei-äännet: 8

Katju Aro, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Katriina Juva, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Katju Aron vastaehdotuksen äänin 8 - 5.

7 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 8 (jäsen Seija Muurinen): Lausuntoon lisätään seuraava kohta: "Sosiaali- ja terveystoimi selvittää ja raportoi lautakunnalle alle 20- ja 25-vuotiaiden maksuttomien ehkäisymenetelmien käytön ja raskaudenkeskeytyksien ja sukupuolitautilien määrän vuosilta 2017 ja 2018 sekä maksuttomien ehkäisymenetelmien kustannukset ja vertaa lukuja vuoden 2016 lukuihin."

Jaa-äännet: 2

Katriina Juva, Tuomas Tuure

Ei-äännet: 11

Katju Aro, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Maritta Hyvärinen, Seija Muurinen, Mari Rantanen, Daniel Sazonov, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen äänin 11 - 2.

12.09.2017 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Satu Suhonen, lääkäri, puhelin: 09 310 45564

[satu.suhonen\(a\)hel.fi](mailto:satu.suhonen(a)hel.fi)

Mervi Korpela, toiminnansuunnittelija, puhelin: 09 310 42683

17.01.2018

Ärende/17

---

mervi.korpela(a)hel.fi